

Subkultúra

1. Čo je to (sub)kultúra?

1.1 Kultúra

Pre pochopenie subkultúry je potrebné definovať pojem kultúra. Človek odjakživa zasahoval do prírody, menil ju a prispôboval si ju. Kultúrou nazývame všetko čo človek vytvoril alebo si osvojil (umenie, zvyky, inštitúcie, pravidlá...). V 18. Storočí bol pojem kultúra používaný najmä anglickými intelektuálmi so zámerom upozorniť na spoločenské rozdiely. Kvalita života, vplyv mechanizácie na človeka a vznik masovej spoločnosti boli všetky objektom obširných diskusií, ktoré Raymond Williams nazval debatou „kultúra a spoločnosť“ (1961). Vďaka kritickému prístupu sa udržiaval sen o organickej spoločnosti nažive. Ten mal 2 základne smery. Jeden sa prikláňal k feudálnemu ideálu hierarchisticky rozdelenej spoločnosti z minulosti, kedy mala kultúra takmer posvätnú funkciu. Reprezentoval tak kultúru ako estetickú dokonalosť – „To najlepšie čo bolo vo svete učené a povedané.“ (M. Arnold, 1868) Druhý, menej zastúpený smer sa zameriaval skôr na budúcnosť a na socialistickú Utópiu, ktorej snahou bolo vymazať rozdiely medzi prácou a voľným časom. Jeho pôvod bol antropologický. Kultúra tu nezahŕňala iba umenie a učenie, ale aj inštitúcie a obyčajné správanie. (R. Williams, 1968). Kultúra má v súčasnej spoločnosti rôzne funkcie napr. humanizačnú, poznávaciu, výchovnú, etc. Sociológovia ju rozdeľujú na majoritnú kultúru a subkultúry.

1.2 Majoritná kultúra

Majoritná alebo dominantná kultúra je súhrn znakov charakteristických pre najväčšiu skupinu ľudí na určitom mieste v určitom čase. Je pre ňu typické, že sa snaží nadväzovať na osvedčené tradície z minulosti. Nie je homogénna pretože obsahuje rôzne vrstvy – popkultúru, elitnú kultúru alebo aj niektoré subkultúry. V súčasnosti ju tvorí väčšinou stredná vrstva.

1.3 Subkultúra

Už z názvu Subkultúra (sub-pod) je jasné že sa bude jednať o alternatívnu kultúru, ktorá je súčasťou inej kultúry. Môžu mať spoločné aj rozdielne znaky. Vplývajú na to rôzne spoločenské, geografické alebo biologické faktory napr. farba pleti, spoločenské postavenie, náboženstvo, lokalizácia (mesto/dedina), etc. Ich kombináciou vzniká fungujúca jednota, charakteristická pre danú skupinu ľudí, ktorá udržuje alebo rozvíja vlastné hodnoty, ktoré sa líšia od tých v dominantnej kultúre. Dajú sa objaviť v každom spoločenskom systéme. Všetky subkultúry koexistujú a sú neustále recyklované. V prípade že subkultúra stojí v opozícii voči majoritnej kultúre, ide o kontrakultúru.

1.4 Vzťah medzi subkultúrami a spoločnosťou

Vzhľadom k diverzite názorov a ideológií dochádza medzi príslušníkmi rôznych subkultúr ku konfliktom. Môže to byť napríklad konflikt ideologický, ktorý často prerastá aj v konflikt fyzický. Príkladom takéhoto konfliktu sú napríklad Hooligans (športoví fanúšikovia), ktorý svoj vzťah ku športovému klubu prejavujú výtržnosťami a skupinovými bitkami medzi príslušníkmi súperiacich klubov. Niektoré subkultúry sú odrazom dominantnej kultúry a ich postoj je vzhľadom k nej výsmechom – ironizácia alebo sarkazmus. Medzi alternatívnymi kultúrami, ktoré chcú žiť v symbióze,

je potrebné aby sa navzájom rešpektovali. Príkladom z minulosti je napríklad tolerancia štýlov, ktoré su si blízke ako hippies/anarchisti/narkomani, ktorý nemali vzájomné konflikty napriek odlišnosti ideológii.

2. Niektoré alternatívne kultúry

2.1 Graffiti/Street Art

Pojem graffiti je v súčasnosti každému známy. Označujú sa ním umelecké diela na stenách, vlakoch, autobusoch a podobne. Autori týchto diel si hovoria Writeri a maľujú zvyčajne sprejmi alebo fixami. Ich umelecká tvorba nie je spojená len s adrenalínom a porušovaním zákona. Veľa writerov maľuje na zakázku a zveľaduje staré zanedbané budovy alebo dokonca vystavujú svoje diela v galériach.

2.2 Punk

Punk je moderná subkultúra s dlhou históriou, ktorá začala v 70. rokoch. Často je spojovaný s anarchizmom a drogami. Jadrom ideológie je osobný anarchizmus a túžba robiť si veci po svojom a nebrať ohľad na okolie.

2.3 Skinheads

Pôvodne boli skinheads anglický chlapi, ktorí sa stretávali s Jamajskými prisťahovalcami a prevzali niektoré prvky ich štýlu. V 70. Rokoch došlo k jeho znovuzrodenie s príchodom hudobného žánru Oi! Stúpla u nich agresia spolu s obľubou futbalu a vojenských doplnkov. V 80. Rokoch tak dochádza k rozdeleniu skinheadov na rasistických(neonacisti) a antirasistických(SHARP) skinheads.

2.5 Hardcore

Je mladším súrodencom punku ale agresívnejší, hlučnejší, tvrdší. Nieje však iba o hudbe. Hardcore scéna priniesla hnutie Good Night White Pride proti nacistom. Súčasťou HC scény je aj nejednou kapelou propagovaný Straight Edge – životný štýl, ktorého základom je život bez drog, alkoholu a v niektorých prípadoch aj bez zvieracích výrobkov (Vegan Straight Edge).

Zdroje

John Storey - Culthural Theory and Popular Culture: A Reader

Dick Hebidge – Subculture: The Meaning of Style

Vladimir 518 – Kmeny

Chris Jenks – Subculture The Fragmentation of the Social

